THEATER

© KAROLY EFFENBERGER

De vijf najaartips van Stef Aerts

IVO DIMCHEV
LES DAMNÉS
ONE MORE THING
THE MINISTER'S BLACK VEIL
COLD BLOOD

Niemand is beter geschikt dan theatermaker **Stef Aerts** (28) om dé voorstellingen van het najaar te tippen. Hij geeft zich niet alleen lekker bloot in de tv-reeks *Callboys*, maar maakt vooral ook deel uit van het jonge theatergezelschap FC Bergman. Dat brengt in december weer *300 el x 50 el x 30 el* op de planken, een stuk over zondvloeden en collectieve psychoses.

Rasprovocateur met romantische ziel

Noem Ivo Dimchev (°1976) geen relnicht. De Bulgaarse schrijver, regisseur, performer, travestiet en zanger heeft veel meer in zijn mars dan wat vuile praatjes of choquerende plaatjes. In zijn performances zoekt hij de grenzen op van wat toonbaar is, maar niet zonder hoger doel.

EVELYNE COUSSENS

▸ Ivo Dimchev (l.) in *Operville*. Stef Aerts: 'Het theater van vandaag moet grenzen negeren, en dat is precies wat Dimchev doet.' © RV

Hij laat zich pijpen op scène. Hij verkoopt zijn eigen hiv-geïnfecteerd bloed. Hij overtuigt zijn publiek om seks te hebben op de bühne, op een achteloos rondslingerende matras. Neen, Ivo Dimchev is niet vies van wat provocatie.

Sinds zijn entree in het Vlaamse podiumkunstenveld, begin dit millennium, lijkt de excentrieke Bulgaar – een travestiete verschijning met indrukwekkende falsetstem – te kicken op het exposeren van bloot: zijn eigen bloot (*I-on*, 2011), dat van zijn performers (*X-on*, 2011) en in *The P-Project* (2012) zelfs het bloot van zijn toeschouwers. Nu is naakt in de Vlaamse podiumkunsten niet bepaald opzienbarend, maar wat Dimchevs werk anders maakt dan dat van anderen, is zowel de radicaliteit van wat er te zien valt als de politieke ondertoon ervan.

Macht en misbruik

Dimchev maakt performances in de oorspronkelijke betekenis van het woord: alles gebeurt hier, nu en in het echt. Geen doen-alsof-seks. Geen erotiserende plaatjes met suggestieve fade-outs. Neen: Dimchev stelt, vaak in het kille schijnsel van de zaallichten, de lichamen aanwezig en toont alles *in your face*.

> Dimchev speelt wrede spelletjes rond het exposeren en exploiteren van het lichaam

Verontrustend daarbij is dat er in combinatie met het naakte lichaam vaak macht en misbruik in het spel zijn. De Bulgaar speelt wrede spelletjes rond het exposeren en exploiteren van het lijf. Een kapitalistische samenleving waarin alles te koop is, vormt daarbij het weinig opwekkende achtergronddecor, zoals in *Lili Händel* (2007), waarin hij staaltjes van zijn bloed aftapt en per opbod verkoopt aan zijn publiek. Omgekeerd betaalt hij zijn toeschouwers dan weer royaal om zich in *The P-Project* (2013) schaamteloos te tonen – in diverse graden van exhibitionisme.

Het zou inderdaad fout kunnen klinken: de almachtige regisseur die zijn performers of zijn publiek met voorbedachten rade inzet in zijn spectaculaire spel. Critici verwijten hem enerzijds dat 'misbruik', anderzijds ook het feit dat hij de uitbuiting van het lichaam toont, maar daar niets constructiefs tegenover zet.

Kwetsbaarheid

Het eerste verwijt blijft moeilijk overeind bij de vaststelling dat Dimchev niet zelden de controle over zijn show, en daarmee zijn machtspositie, op de helling zet. Veel van zijn performances bevatten een interactief element dat het publiek de touwtjes in handen geeft. In *FB Theater* (2015) laat hij het publiek via Facebook reageren en verwerkt hij die *stream of comments* direct in de dialogen van de performers. Hij kan nooit voorzien wat het resultaat zal zijn.

In *The P-Project* is het nog spannender: daar nodigt hij toeschouwers uit om zijn plaats in te nemen op scène. Op sommige avonden levert dat een vreemde coup op van mensen die zich – onvoorbereid en spontaan, letterlijk en/of figuurlijk – blootgeven. En dat is meteen het antwoord op het tweede verwijt.

Dimchev lijkt spektakel te creëren, maar het resultaat is het omgekeerde: zijn performances leggen een grote, ontroerende kwetsbaarheid bloot. De exuberante 'figuur' Dimchev is een en al theater, maar de dikke lagen make-up en de uitzinnige acts lijken vooral te vertellen dat daaronder een mens schuilt die de grenzen opzoekt van begrippen als verlangen, intimiteit en zelfs – godallemachtig – liefde.

Het meest doorvoeld doet Dimchev dat wanneer hij zingt. Wie hem eenmaal aan het werk heeft gehoord, kan die diepe, dierlijke, en dan weer hoge, loepzuivere stem, moeilijk nog vergeten. Als dat geen grote kunst is.

Ivo Dimchev is dit najaar twee keer te zien in Kaaitheater, waar hij artist in residence is. *Concerto* speelt op woensdag 12 oktober, *Operville* op vrijdag 14 oktober, telkens om 20.30 uur. kaaitheater.be

Waarom Ivo Dimchev?

1 Ivo Dimchev is een cross-over tussen een bodybuilder, een contratenor en een travestiet. Een figuur die Aerts al jaren intrigeert, maar van wie hij tot nu nog nooit een voorstelling kon meepikken. Verwacht een niet echt traditionele voorstelling die balanceert op de grens tussen theater en performance. "Maar dat zijn vaak de dingen die ik het interessantst vind. Het theater van vandaag moet openstaan, moet grenzen negeren, en dat is precies wat iemand als Dimchev doet."

DMtips

Love at first sight
De Antwerpse cultuurtempels (Monty, DE Studio, Arenberg...) slaan de handen in elkaar voor een zesdaags festival over de liefde. Met nieuwe en oude(re) artiesten. Met Shakespeare en blote lijven. Bezoek zeker ook de tijdelijke nachtwinkel/sisha-bar/peepshow van Benjamin Verdonck en Thomas Verstraeten in de Bourla.
13-18/9 in Antwerpen, loveatfirstsight.be

Sneeuw
Sneeuw van de Turkse Nobelprijswinnaar Orhan Pamuk is een boek over liefde, politiek, religie en de zoektocht naar identiteit. In de theaterbewerking van Luk Perceval zal dat niet anders zijn. Al voegt die er wellicht een actueel laagje over de situatie in Turkije aan toe.
11-14/12 in Vlaamse Opera Gent, daarna op tournee, ntgent.be

Cabane
Titus De Voogdt, Joris Hessels en Robrecht Vanden Thoren spelen de hoofdrollen in dit verhaal van Compagnie Cecilia over vaders en zonen. En een moeilijk verleden dat steeds weer opborrelt. Omdat de tickets zo snel de deur uit gingen, zijn er al nieuwe voorstellingen gepland.
13-29/10, De Expeditie in Gent, compagnie-cecilia.be

Bonte Nacht
Bonte nacht is het relaas van drie mensen die zichzelf en elkaar met emmers verf bekladden. Net zolang tot ze tot extravagante, glibberige wezens transformeren. Wezens die zo uit kinderdromen lijken te komen.
Een coproductie van De Maan en Tuning People, voor kleuters vanaf 4 jaar.
8-9/10 in De Maan in Mechelen, daarna op tournee, demaan.be

Nicht schlafen
De nieuwste creatie van Alain Platel en Ballets C de la B. Inspiratie vond Platel bij componist Gustav Mahler en het getroebleerde Oostenrijk van begin 20ste eeuw. Voor het decor werd de hulp van kunstenares Berlinde De Bruyckere ingeroepen.
Première op 1/9 op de Ruhrtriënnale, daarna op tournee in o.a. Antwerpen en Leuven, lesballetscdelab.be

Young Baghdad
Geen theatervoorstelling, maar een debat. Over jongeren in Bagdad en hoe zij naar zichzelf en hun toekomst kijken. Een idee van theatermaker Mokhallad Rasem na een workshop die hij vorige zomer gaf aan de Universiteit van Bagdad.
13-14/10 in Antwerpen, toneelhuis.be

2 'Les Damnés'- Ivo van Hove

De Belg Ivo van Hove mocht afgelopen zomer de 70ste editie van het prestigieuze Festival d'Avignon openen met zijn nieuwste klepper. *Les Damnés*, een bewerking van de cultfilm *La Caduta degli dei* of *The Damned* van Luchino Visconti, vertelt het verhaal van de val van een Duitse familie aan de vooravond van de Tweede Wereldoorlog, het gevolg van incestueuze relaties, pedofilie, nazicollaboratie en onderlinge jaloezie.

De voorstelling is Van Hoves regiedebuut bij La Comédie-Française en was meteen goed voor extatische reacties en recensies. "Hij creëert een soort esthetiek van het kwaad, en die is bij vlagen verbluffend", schreef *NRC Handelsblad*.

Ook Stef Aerts zat in het publiek in Avignon. En was meteen overtuigd: "Het is een mastodont van een productie. Een bezwerend schouwspel. Inhoudelijk is het een mokerslag in je gezicht en vormelijk is het een pareltje."

Alleen al het gigantische knaloranje decor van Van Hoves partner en vaste scenograaf Jan Versweyveld is indrukwekkend. "Het is een spectaculaire voorstelling die ondanks die grootsheid toch poëtisch is. Een stuk dat je gewoon gezien moet hebben, al zal je er wel voor naar Parijs moeten."

© AFP

***Les Damnés*, nog tot januari 2017 in La Comédie-Française in Parijs.**

3 'One More Thing' - Benjamin Verdonck

Helemaal nieuw is *One More Thing* niet, de voorstelling ging vorig jaar in première, maar volgens Aerts mag het stuk niet in de lijst ontbreken. Net als *Les Damnés* is de voorstelling van Benjamin Verdonck zeer poëtisch, maar vormelijk is ze zowat het tegenovergestelde van Van Hoves mastodont.

One More Thing is een kleine voorstelling en dat mag je letterlijk nemen. Het is theater op huiskamer- niveau, waarbij per voorstelling amper vijftien mensen publiek binnen kunnen. "Maar dat is niet het enige bijzondere", zegt Aerts. "Verdonck speelt een soort poppenkast, waarbij zijn marionetten geen poppen zijn, maar letters en geometrische figuren die een vreemdsoortige choreografie opvoeren."

De Antwerpse kunstenaar staat bekend om zijn *out of the box*-creaties. In het verleden pakte Verdonck al uit met een mansgroot zwaluwnest, dode vogels op de Meir, een tien dagen durende voorstelling op een flatgebouw en een papieren kasteeltje voor sans-papiers. Maatschappelijk engagement is nooit ver weg, maar is steeds verpakt in humor.

Aerts: "Niet alleen de voorstelling *One More Thing* is trouwens een aanrader. Het stuk is gebaseerd op een zin uit het boek *De duivel op de heuvels* van Cesare Pavese, en ook dat kan ik warm aanbevelen."

© RV

***One More Thing*, op 19 en 20 november in Museum M in Leuven.**

4 'The Minister's Black Veil' - Willem Dafoe/Romeo Castellucci

"Er zijn twee redenen waarom je *The Minister's Black Veil* absoluut moet zien", zegt Aerts. "Eerst en vooral omdat de voorstelling is gemaakt door Romeo Castellucci, een monument in het hedendaagse theater en een van de meest interessante en virtuoze theatermakers van het moment."

Bovendien slaat Castellucci voor de monoloog de handen in elkaar met Willem Dafoe. "Een acteur die bij het grote publiek vooral bekend is van zijn films, maar die ook een echt theaterbeest is en daar misschien zelfs nog beter tot zijn recht komt." Eerder zag Aerts Dafoe aan het werk in Robert Wilsons *The Life and Death of Marina Abramovic*. "Toen was hij alvast indrukwekkend."

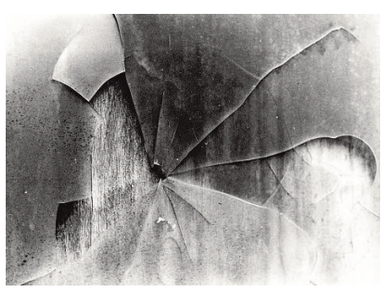
© RV

The Minister's Black Veil verwijst naar de gelijknamige novelle van de Amerikaan Nathaniel Hawthorne, een parabel uit 1837 over een dominee in een klein dorp die om onduidelijke redenen beslist zijn gezicht met een zwarte sluier te bedekken en zo een outcast wordt. Castellucci koos voor deze monoloog een heel specifieke locatie: een kerk.

***The Minister's Black Veil*, van 13 t.e.m. 16 december in deSingel in Antwerpen.**

5 Cold Blood - Jaco Van Dormael / Michèle Anne De Mey

Voor *Cold Blood* werkt filmmaker Jaco Van Dormael samen met choreografe Michèle Anne De Mey. Hun vorige samenwerking, *Kiss & Cry*, uit 2011 is Aerts alvast bijgebleven, weer vanwege het poëtische gehalte. Maar ook: de multimediale lagen, de cross-over tussen theater en film. "Iets waar wij met ons collectief FC Bergman ook mee spelen. In *Kiss & Cry* werden veel scènes uitgebeeld door handen die geprojecteerd werden op een toneelbreed scherm. Heel knap. Ook in *Cold Blood* zou er met vingers en filmprojecties worden gewerkt. Deze 'opvolger' wil ik dus niet missen."

Cold Blood belooft volgens de Koninklijke Vlaamse Schouwburg

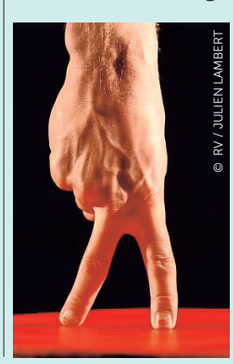
© RV / JULIEN LAMBERT

een even poëtische trip vol verbluffende visuele vondsten te worden. Een mix tussen dans en beeld, met muziek van Ravel, Schubert, David Bowie en Janis Joplin.

Van Dormael (bekend van de films *Toto le héros*, *Mr. Nobody* en *Le Tout Nouveau Testament*) is de komende jaren een van de nieuwe vaste namen die verbonden zijn aan de KVS. *Cold Blood* wordt zijn eerste productie als artist in residence. Het stuk krijgt zowel een Franstalige als een Vlaamse versie. (KVDP)

***Cold Blood*, van 17 september 2016 tot 13 maart 2017 in de KVS.**